

Natalia Kędzierska

e-mail: 190160@student.ue.wroc.pl

ORCID: 0009-0008-3526-3640

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Analiza motywacji i celów finansowych, czyli jak oszczędza pokolenie Z

DOI: 10.15611/2024.49.9.07

JEL Classification: D14

© 2024 Natalia Kędzierska

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Kędzierska, N. (2024). Analiza motywacji i celów finansowych, czyli jak oszczędza pokolenie Z. W: M. Gasz, A. Koza, *Ekonomia i finanse* (s. 73-80). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: Oszczędzanie to proces składający się z szeregu decyzji finansowych, które rzutują na jakość życia. Oszczędności są istotnym elementem finansów w życiu młodego człowieka. W obecnych, niestabilnych czasach szczególnie ważne jest, by je posiadać i umiejętnie nimi gospodarować. Niniejsze opracowanie ma na celu zwrócenie uwagi na temat oszczędności młodych osób. Skupiono się na determinantach i celach oszczędzania, motywacjach i postawach finansowych młodego pokolenia. Zastosowane w pracy metody badawcze to analiza krytyczna piśmiennictwa, analiza statystyczna oraz metoda dedukcyjna. W tekście podjęto próbę ukazania pokolenia młodych osób jako zwolenników oszczędzania, którzy mają świadomość konieczności posiadania środków na przyszłość. Wykazano, że pokolenie Z oszczędza pomimo czynników niesprzyjających, jednak zapatruje się ono na posiadanie rezerw finansowych zupełnie inaczej niż starsze generacje. Jego podejście do pieniędzy sprawia, że nie koncentruje się na gromadzeniu środków na daleką przyszłość, lecz na gospodarowaniu pieniędzmi w teraźniejszości.

Słowa kluczowe: młodzi, oszczędzanie, oszczędności, pokolenie Z

1. Wstęp

W dobie ciągłych zmian gospodarczych i społecznych oszczędzanie staje się bardzo ważnym nawykiem. Jest kluczowym elementem finansów osobistych oraz ich planowania. Oszczędności pełnią rolę zabezpieczenia finansowego w obliczu kryzysu lub nagłych wydatków. Pozwalają również realizować cele konsumpcyjne. Odkładanie funduszy sprawia, że można spełniać marzenia, np. zakupić coś, co przewyższa kwotę wynagrodzenia. Oszczędzanie staje się konieczne, aby osiągnąć stabilność finansową.

Zgodnie z definicją oszczędności to część osobistego dochodu rozporządzalnego, która nie jest przeznaczona na konsumpcję (Samuelson i Nordhaus, 2012). Natomiast oszczędzanie to proces tworzenia oszczędności.

Właściwe zarządzanie oszczędnościami może być źródłem wielu korzyści. Do najważniejszych z nich należą (Bogacka-Kisiel, 2012):

- zachowanie płynności finansowej,
- sprzyjanie stabilności i racjonalności gospodarowania,
- minimalizacja strat wynikających z przechowywania rezerw transakcyjnych,
- ochrona pieniądza przed inflacją,
- powiększanie dochodów do dyspozycji,
- poczucie bezpieczeństwa i niezależności od skutków wypadków finansowych.

Gromadzenie oszczędności jest swego rodzaju planem, który wymaga kontroli wydatków, ograniczenia konsumpcji bieżącej czy zwiększenia dochodów (Celej, 2024). To bardzo cenna umiejętność, dzięki której oszczędzający mogą cieszyć się spokojem w kontekście myślenia o potencjalnych wydatkach oraz planowania przyszłości. Osiągają oni bowiem wymierne korzyści z gromadzenia środków pieniężnych. Nadmierna konsumpcja jako przeciwieństwo oszczędzania to ryzyko, które może prowadzić do utraty płynności finansowej, a w konsekwencji do zadłużenia.

Celem publikacji jest charakterystyka i ocena postaw pokolenia Z w kontekście oszczędzania, a także analiza motywacji, wielkości i celów oszczędzania. Pokolenie Z kształtowało się w czasie dynamicznych zmian społecznych, ekonomicznych i technologicznych. Mimo że dorastało zazwyczaj w warunkach dobrobytu, ma jednak przekonanie o potrzebie oszczędzania. W kontekście postaw na rynku pracy przedstawiciele tego pokolenia nie traktują pracy jedynie jako długotrwałego procesu budowy kariery zawodowej. Możliwość zarabiania jest przez nich postrzegana jako źródło pozyskiwania funduszy, które umożliwiają im rozwój osobisty oraz zaspokojenie ważnych, z ich punktu widzenia, potrzeb różniących się znacznie od potrzeb ich rodziców czy dziadków.

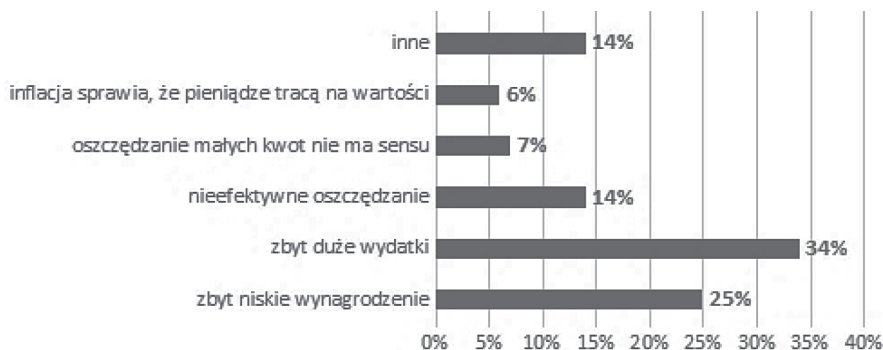
2. Charakterystyka finansów pokolenia Z

Przedstawiciele generacji Z swoim podejściem do pracy zmieniają rynek – dla nich praca nie jest najważniejsza, większe znaczenie mają te wartości, które prowadzą do samorealizacji i szczęścia. Cenią sobie styl życia *work-life balance*, czyli równowagę między życiem zawodowym a prywatnym (Satoła, 2023). Według badań firmy Tavex aż 82% respondentów w wieku 18-24 lat deklaruje zgromadzenie oszczędności w 2022 roku (Managerplus.pl, 2023). Pokolenie Z cechuje optymizm dotyczący finansów.

Prawdą jest, że młodzi dużo wydają, świadczy o tym obecność trendu *soft saving*, polegającego na wykorzystaniu zaoszczędzonych środków w teraźniejszości, w celu polepszenia dobrobytu i poczucia spełnienia. Nie traktują oni oszczędności jako zabezpieczenia czy inwestycji na niepewną przyszłość (Intuit, 2023). Poszukują również możliwości, by zdobyć pieniądze – można więc nazwać ich działaczami. Wolą zwiększać dochody, niżeli ograniczać wydatki. Badanie „Budżet i oszczędności” przeprowadzone w sierpniu 2023 roku na grupie dorosłych Polaków w wieku 16+ wskazuje, że 63% badanych podejmuje pracę, by zwiększyć dochody. *Pieniądze*

dla „Zetek” są po to, żeby korzystać z życia, rozwijać się i inwestować w siebie (Dominik, 2023).

Młodzi ludzie w przeciwieństwie do pozostałych grup mogą pochwalić się brakiem zobowiązań. Wielu z nich nie założyło jeszcze rodziny, część nadal mieszka z rodzicami, dzięki czemu ogranicza koszty utrzymania. Młodzi korzystają z pomocy rodziny, która zapewnia bądź uzupełnia środki finansowe potrzebne do życia. „Zetki” korzystają także z ulg podatkowych czy zniżek dla studentów. Pomimo powyższych uwarunkowań wśród młodego pokolenia otrzymywane dochody często okazują się za niskie w kontekście ponoszonych wydatków. Stąd część młodych osób twierdzi, że nie udaje im się zaoszczędzić tyle, ile by chcieli. Jak wynika z raportu badawczego „Oszczędzanie młodych”, przyczyny braku oszczędności są zróżnicowane. Przedstawia je wykres 1.

Wykres 1. Przyczyny braku oszczędności wśród młodych osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie (SW Research, 2022).

34% badanych uważa, że zbyt duże wydatki uniemożliwiają im oszczędzanie, z kolei 25% respondentów twierdzi, że powodem braku oszczędności jest niskie wynagrodzenie. Są to często osoby pracujące na niepełny etat lub za minimalną płacę. Spośród ankietowanych 14% uważa, że chciałoby oszczędzać, ale im się nie udaje. Ich działania są więc nieskuteczne. Nieco mniej głosów uzyskały odpowiedzi: „oszczędzanie małych kwot nie ma sensu” oraz „inflacja sprawia, że pieniądze tracą na wartości”, co powoduje, że młode pokolenie nie jest przekonane do oszczędzania.

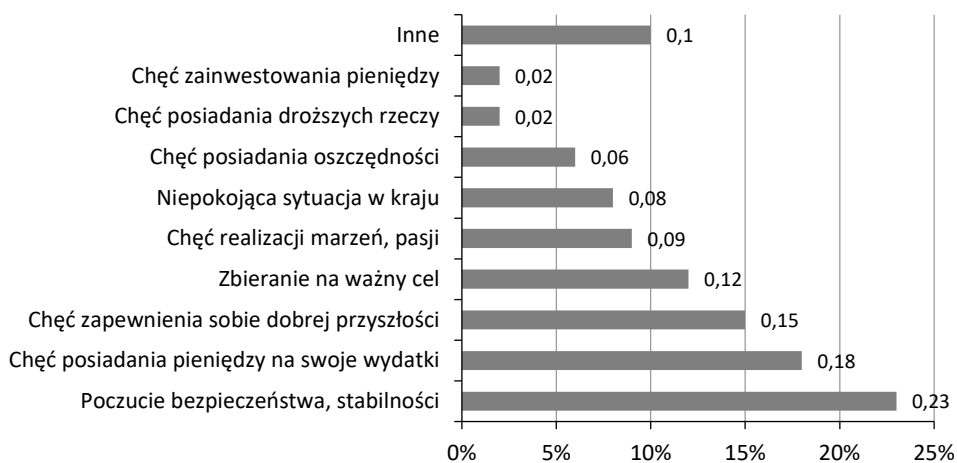
3. Motywy oszczędzania

Teoria ekonomii wyróżnia osiem głównych motywów skłaniających ludzi do oszczędzania (Staniec, 2018):

- ostrożność – oszczędzanie na nagłe wydatki;
- przeczność – zabezpieczenie finansowe na przyszłość;
- wyrachowanie – odczuwanie przyjemności w wyniku wzrostu oszczędności i możliwości przyszłej większej konsumpcji;

- poprawa – odczuwanie przyjemności z powodu możliwości stopniowego wzrostu wydatków, koresponduje to z naturalnym instynktem podwyższania stopy życiowej;
- niezależność – poczucie niezależności i możliwości działania niekoniecznie związane z określoną intencją lub działaniem;
- przedsiębiorczość – zabezpieczenie odpowiednich środków dla prowadzenia biznesu i spekulacji;
- duma – zebranie bogactwa i przekazanie go w spadku;
- skąpstwo – niechęć do wydawania pieniędzy.

W świetle analizowanych badań przedstawiciele młodego pokolenia motywują do oszczędzania określone potrzeby (wyk. 2).

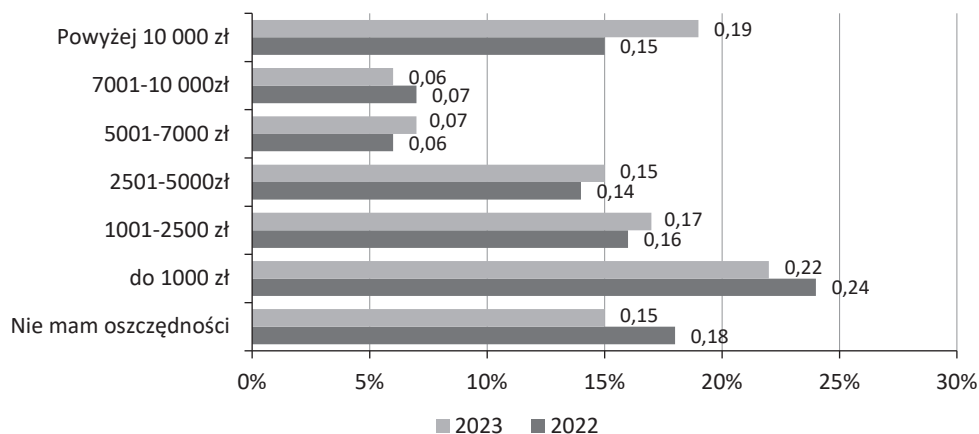
Wykres 2. Motywy oszczędzania pieniędzy przez osoby młode [w %]

Źródło: opracowanie własne na podstawie (SW Research, 2022).

W czasach rozbudzonego konsumpcjonizmu niekiedy trudno oddzielić potrzeby od zachcianek, przez co pewnym wyzwaniem staje się osiągnięcie zadowalającego poziomu oszczędności. Ważne znaczenie ma zatem motywacja do odkładania pieniędzy. W grupie respondentów 23% z nich oszczędza, chcąc zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i stabilności, a 18% deklaruje jako powód chęć posiadania pieniędzy na swoje wydatki. Dla młodych ważna jest niezależność i samodzielność finansowa, dlatego decydują się na pracę zarobkową, a następnie na zaoszczędzenie wynagrodzenia. Nieco mniej, bo 15% badanych osób, oszczędza, by zapewnić sobie dobrą przyszłość. Inni zbierają na konkretny cel – 12%. Badani wskazali również, że motywem oszczędzania jest chęć realizacji marzeń i pasji – 9%. Pozostali respondenci oszczędzają, m.in. z powodu niepokojącej sytuacji w kraju (8%) i samej chęci posiadania oszczędności (6%).

4. Wielkość oszczędności i cele oszczędzania

Wielkość oszczędności stanowi istotny wskaźnik zdolności do radzenia sobie z nieprzewidywanymi wydatkami oraz budowania funduszu zabezpieczenia na przyszłość. Jak wynika z badania „Portfel Studenta 2023”, wysokość oszczędności u osób młodych jest zróżnicowana (wyk. 3).

Wykres 3. Kwoty zaoszczędzone przez młodych [w %]

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Warszawski Instytut Bankowości, 2023).

W roku 2023 najwięcej badanych – 22%, posiadało oszczędności w wysokości do 1000 zł. Jest to kwota pozwalająca pokryć chociażby drobne nagłe wydatki. 15% młodych deklarowało brak oszczędności. Z kolei 17% osób posiadało oszczędności w przedziale 1001-2500 zł. Jest to suma pozwalająca osiągać im krótkoterminowe cele. 19% badanych posiadało więcej niż 10 000 zł (wzrost o 4 p.p. w stosunku do 2022 roku). Tak wysokie oszczędności w większości będą spełniać założenia poduszki finansowej, która powinna wynosić co najmniej trzykrotność naszych wydatków. W razie nieprzewidzianego kosztu środki te są w stanie zapewnić młodym stabilność finansową. Badanie potwierdza ogólny wzrost oszczędności w stosunku do 2022 roku, co oznacza, że obecnie pokolenie Z ma tendencję do powiększania swojego majątku.

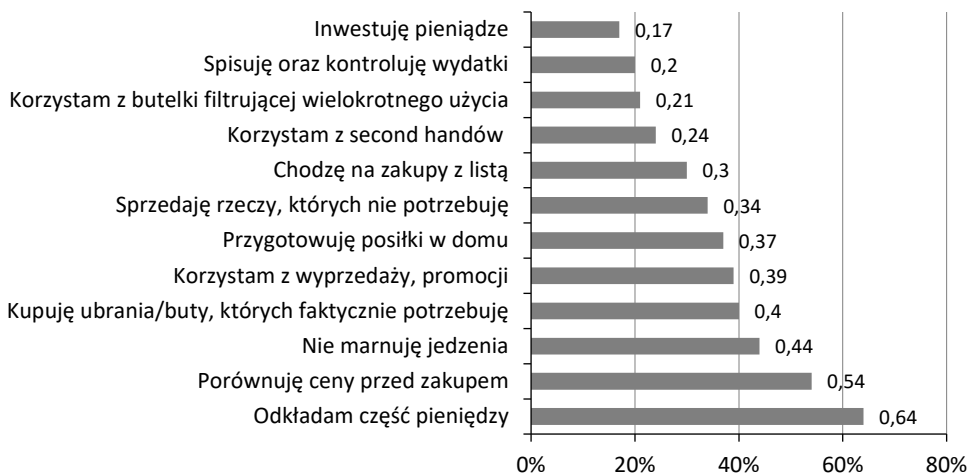
Kondycję finansową osób młodych pozwala również ocenić badanie poziomu oszczędności w ciągu miesiąca. Według raportu „Oszczędzanie młodych” przeprowadzonego przez SW Research 26% respondentów oszczędza kwotę w przedziale 500-1000 zł, natomiast 25% badanych kwotę 100-200 zł. Znaczna większość, czyli 85% oszczędza do 1000 zł miesięcznie. Potwierdza to więc fakt, że młodzi sumiennie podchodzą tego zadania. Z kolei według raportu „Portfel Studenta 2023” na podstawie badania „Sytuacja finansowa młodych Polaków” 23% studentów odkłada sumę

powyżej 500 zł, co oznacza wzrost o 4 p.p. w stosunku do 2022 roku. Może to świadczyć o poprawie sytuacji finansowej tej grupy badanych. Nieco mniej, bo 19% kwotę w wysokości 251-500 zł, a 18% między 101-250 zł. Badania potwierdzają, że choć studenci mają ograniczone możliwości finansowe i nie są w stanie w ciągu miesiąca zaoszczędzić znacznej sumy, skłaniają się do oszczędzania małych kwot i robią to sumiennie.

Określenie konkretnego celu oszczędzania jest istotne w kontekście budowania stabilności finansowej, cel to „finał” oszczędzania. Według badania „Budżet i oszczędności” aż 51% badanych nie posiada ustalonego celu, 28% oszczędza na wszelki wypadek, a pozostali oszczędzają na samorozwój: 16% na kursy i szkolenia oraz 13% na hobby lub sprzęt elektroniczny. Raport „Oszczędzanie młodych” wskazuje wśród celów również odkładanie środków na podróż – 32% głosów, na mieszkanie – 26% czy na samochód – 22%. 49% respondentów wskazało na oszczędzanie na „czarną godzinę”, dla poczucia bezpieczeństwa (SW Research, 2022).

5. Metody oszczędzania

Badaniu poddano również metody oszczędzania pieniędzy, które są popularne wśród młodych ludzi. Przedstawia je wykres 4.

Wykres 4. Metody oszczędzania (wielokrotny wybór) [w %]

Źródło: opracowanie własne na podstawie (SW Research, 2022).

Największą popularnością wśród pokolenia Z cieszy się regularne oszczędzanie części funduszy (64% głosów). Ważną kwestią jest także porównywanie cen produktów przed zakupem (54% respondentów). Dla 44% ważne jest, by nie marnować jedzenia, zazwyczaj wiąże się to z kupowaniem produktów z listy zakupów (30%).

Badani wskazali również na korzystanie z promocji i wyprzedaży – 39%, oraz ograniczanie wydatków poprzez przygotowywanie posiłków w domu – 37%. Młodzi oszczędzają również na kupnie butów i odzieży, kierując się zasadą faktycznej potrzeby (40%) i korzystając z ubrań z drugiej ręki (24%). Kontrolują również swój budżet, a nawet inwestują pieniądze.

6. Perspektywa przyszłości a oszczędzanie

Pielęgnowanie nawyków finansowych, takich jak regularne oszczędzanie czy zarządzanie budżetem, jest niezwykle ważnym aspektem funkcjonowania osób młodych w kontekście przyszłości. Obecnie kreuje się niezbyt optymistyczna wizja, w której pokolenie Z zgodnie z prognozami otrzyma emeryturę na poziomie, w którym stopa zastąpienia (czyli relacji emerytury do przeciętnego wynagrodzenia) wyniesie 0,25 (Money.pl, 2024). Z kolei w następstwie rosnących cen nieruchomości młodzi nie będą mogli pozwolić sobie na zakup mieszkania (Kołodziej, 2023). Obawy o obecną sytuację finansową i przyszłość pokolenia wydają się być słuszne. Chociaż młodzi obecnie nie myślą o dalekiej przyszłości oraz nie zbierają funduszy, np. na emeryturę, to większość z nich obawia się, że nie będą mieć wystarczających środków, by móc zakończyć aktywność zawodową (Intuit, 2023). Ważne więc w aspekcie przyszłych wydarzeń jest to, by rozwijać swoje umiejętności finansowe, wiedzę oraz budować oszczędności, które zapewnią bezpieczny byt.

7. Podsumowanie

W pracy dokonano charakterystyki postaw finansowych przedstawicieli pokolenia Z. Młodzi ludzie rozumieją istotę oszczędzania i chociaż finanse nie są w czołówce wartości tego pokolenia, to w ich podejściu widać rozsądek i przedsiębiorczość. Pieniądze są dla większości z nich środkiem do zdobycia celu i tak podchodzą również do oszczędzania. Warto zaznaczyć, że pomimo niestabilnej sytuacji gospodarczej młodzi oszczędzają, coraz więcej z nich jest zadowolonych ze swojej sytuacji finansowej. Młodzi ludzie odkładają więcej, co przekłada się na większy kapitał. To oznaka umiejętności finansowych tego pokolenia. Jego podejście do pieniędzy dowodzi, że oszczędzać można w każdych warunkach, chociaż skupione jest bardziej na najbliższej przyszłości niż myśleniu o posiadaniu mieszkania, rodziny czy emeryturze.

Literatura

- Bogacka-Kisiel, E. (2012). *Finanse osobiste. Zachowania – produkty – strategie*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Celej, P. (2024). Hipoteza cyklu życia Ando i Modigliani. W: *Encyklopedia Zarządzania*. Pobrano z https://mfiles.pl/pl/index.php/Hipoteza_cyklu_%C5%BCycia_Ando_i_Modigliani

- Dominik, J. (2023, 19 października). *Pokoleniowy zawrót głowy, czyli o tym, jak Polacy podchodzą do finansów*. Pobrano z <https://www.casfera.pl/pokoleniowy-zawrot-glowy-czyli-o-tym-jak-polacy-podchodza-do-finansow/>
- Intuit. (2023). *Prosperity Index Study*. Pobrano z https://www.intuit.com/blog/wp-content/uploads/2023/01/Intuit-Prosperity-Index-Report_US_Jan-2023.pdf
- Kaczor, M. (2024). Oszczędzanie. W: *Encyklopedia Zarządzania*. Pobrano z <https://mfiles.pl/pl/index.php/Oszcz%C4%99dzanie>
- Kołodziej, A. (2023, 14 sierpnia). *Już nigdy nie będzie was stać na mieszkanie. Przed nami wielka zmiana*. Pobrano z <https://bizblog.spidersweb.pl/juz-nigdy-nie-bedzie-was-stac-na-mieszkanie-rewolucja-wybuchnie-za-7-lat>
- Managerplus.pl. (2023, 26 stycznia). *Aż 82% młodych Polaków oszczędziło w 2022 roku. W co najczęściej inwestowali?* Pobrano z <https://managerplus.pl/az-82-mlodych-polakow-oszczedzilo-w-2022-roku-w-co-najczesciej-inwestowali-70901>
- Money.pl. (2024, 15 stycznia). *Najnowsza prognoza ZUS. Takie emerytury dostaną dzisiejsi 40-latkowie*. Pobrano z <https://www.money.pl/emerytury/najnowsze-prognozy-zus-oplakane-swiaadczenia-dla-przyszlych-emerytow-6984892163938816a.html>
- Samuelson, P. A. i Nordhaus, W. D. (2012). *Ekonomia*. Dom Wydawniczy Rebis.
- Satoła, K. (2023). Work-life balance. W: *Encyklopedia Zarządzania*. Pobrano z https://mfiles.pl/pl/index.php/Work-life_balance
- Staniec, I. (2018). Motywy oszczędzania a charakterystyki gospodarstw domowych na podstawie danych z badania Diagnoza Społeczna 2015. *Handel Wewnętrzny*, 6(1).
- SW Research. (2022). *Oszczędzanie młodych. Raport badawczy. Realizacja badania: SW Research, 12.2021-02.2022 r.* Pobrano z <https://www.mojeppk.pl/pliki/repozytorium-plikow/materialy-do-pobrania/pdf/oszczedzanie-mlodych-raport.pdf>
- Warszawski Instytut Bankowości. (2023). *Portfel Studenta*. Pobrano z <https://www.wib.org.pl/wp-content/uploads/2023/09/raport-portfel-studenta-2023-wib-zbp-bde-as.pdf>

The Analysis of Attitudes, Motivation, and Financial Goals: How Generation Z Saves Money

Abstract: Saving is a process consisting of a series of financial decisions that affect the quality of life and, therefore, savings are a crucial element of finance in a young person's life. In the current uncertain times, it is particularly important for young people to have savings and manage their finances wisely. Hence, this study aims to highlight the issue of saving among young people. It focuses on the determinants and goals of saving, motivations, and financial attitudes of the abovementioned generation. The research methods used in the study are critical analysis of the literature, deductive method, and statistical analysis. The study aims to present a generation of young people as engaged in the process of saving aware of the importance of accumulating funds for the future. It has been proven, by the study, that young people engage in the saving process despite unfavourable factors. However, the described generation views saving very differently from older generations. Their approach to finance involves focusing not on accumulating funds for the future but on the management of the currently available resources.

Keywords: young people, savings, generation Z